

دانشگاه علوم پزشکی

و خدمات بهداشتی درمانی ایران

معاونت آموزشی

مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی

واحد برنامه ریزی آموزشی

چارچوب طراحی «طرح دوره های نظری و عملی»

اطلاعات درس:

گروه آموزشی ارایه دهنده درس: پزشکی اجتماعی و خانواده

عنوان درس: اصول اپیدمیولوژی

نوع و تعداد واحد¹: 2 واحد نظری

نام مسئول درس: دکتر آرش طهرانی بنی هاشمی

مدرس/ مدرسان: دکتر دکتر آرش طهرانی بنی هاشمی

پیش نیاز/ همزمان: ندارد

رشته و مقطع تحصیلی: دکتری پزشکی عمومی

اطلاعات مسئول درس:

رتبه علمی: استادیار

رشته تخصصی: اپیدمیولوژی

محل کار: دانشکده پزشکی - گروه پزشکی اجتماعی و خانواده

تلفن تماس: 86703461

نشانی پست الکترونیک: tehrani.a@iums.ac.ir

توصیف کلی درس

در این درس دانشجویان با اصول اولیه و زیربنایی اپیدمیولوژی جهت شناخت سیمای اپیدمیولوژیک بیماریها و شاخصها و میزانهای مربوط به آنها به منظور به کار گیری آنها در حفظ و ارتقای سلامت فرد و جمعیت آشنا می شود تا بتواند به عنوان پزشک در حفظ و ارتقای سلامت فرد و جمعیت فعالیت کند.

¹نوع واحد: نظری، عملی و یا نظری- عملی به تفکیک تعداد واحدهای مصوب در برنامه آموزشی

اهداف کلی / محورهای توانمندی (Competency):

دانشجویان در این درس باید بتوانند به درک عمیق‌تری از این علم دست یابند. یکی از اهداف اصلی، آشنایی با تعریف، دامنه و کاربردهای اپیدمیولوژی است که شامل توانایی توضیح رویکرد اپیدمیولوژیک در مطالعه بیماری‌ها و شناسایی سطوح مختلف پیشگیری می‌شود. دانشجویان باید با مثلث بیماری‌زا و عوامل فیزیکی، شیمیایی و بیولوژیک آشنا شوند و اهمیت اپیدمیولوژی در علوم پزشکی را درک کنند. همچنین، آنها باید قادر به توضیح دوره کمون، سیر مراحل بیماری و ایمنی گروهی باشند و تفاوت بین بیماری‌های اپیدمیک و آندمیک را تشخیص دهند. آشنایی با مفاهیم بنیادی مانند میزان، نسبت، شیوع و بروز نیز از دیگر محورهای مهم این کوریکولوم است. در نهایت، دانشجویان باید توانایی ارزیابی مطالعات مختلف اپیدمیولوژیک و تفسیر داده‌ها را کسب کنند تا بتوانند به بهبود سیستم‌های مراقبت بهداشتی کمک نمایند.

اهداف اختصاصی / زیرمحورهای هر توانمندی (Core Competency):

1. با تعریف، کاربردها، تاریخچه و مفاهیم اپیدمیولوژی آشنا شود.
2. نحوه انتقال بیماری‌ها، تشخیص اپیدمی و روش کنترل آن را درک کرده و به کاربرد.
3. مفاهیم بروز بیماری، اندازه‌های سلامت و بیماری و دستگاه مراقبت از سلامت را درک کند
4. اندازه‌های بیماری را محاسبه و تفسیر نماید.
5. مفهوم تاریخچه طبیعی و پیش‌آگهی بیماری‌ها را درک کند
6. طبقه‌بندی انواع مطالعات در تحقیقات علوم پزشکی را شناساسی کرده و به کار ببرد.
7. نحوه اندازه‌گیری خطر را درک کرده و به کار برد
8. تفاوت بین ارتباط و علیت و اصول هیل را درک کند
9. معیارهای روایی آزمونه‌های تشخیصی را شناسایی کند.
10. ارزیابی نقادانه مقالات را فرا بگیرد.

رویکرد آموزشی^۱:

■ ترکیبی^۳

□ حضوری

□ مجازی^۲

روش‌های یاددهی-یادگیری با عنایت به رویکرد آموزشی انتخاب شده:

رویکرد مجازی

- کلاس وارونه
- یادگیری مبتنی بر بازی دیجیتال
- یادگیری مبتنی بر محتوای الکترونیکی تعاملی

■ یادگیری مبتنی بر حل مساله (PBL)

□ سایر موارد نام ببرید.....

رویکرد حضوری

■ سخنرانی تعاملی (پرسش و پاسخ، کوئیز، بحث گروهی و ...)

□ بحث در گروه های کوچک

□ یادگیری مبتنی بر تیم (TBL)

■ یادگیری مبتنی بر حل مساله (PBL)

■ یادگیری مبتنی بر سناریو

□ استفاده از دانشجویان در تدریس (تدریس توسط همتایان)

□ یادگیری مبتنی بر بازی

□ سایر موارد نام ببرید.....

رویکرد ترکیبی

ترکیبی از روش های زیرمجموعه رویکردهای آموزشی مجازی و حضوری، به کار می رود.

آموزش آنلاین، آموزش مجازی (آفلاین)، و آموزش حضوری

وسایل کمک آموزشی:

□ skill lab کمک آموزشی

■ پروژکتور اسلاید

■ وایت برد

سایر موارد (لطفاً نام ببرید) -----

جلسه	عنوان مبحث فعالیت یادگیری / تکالیف	روش یاددهی - یادگیری	تاریخ ارائه	نام مدرس / مدرس
1	مقدمه، کاربرد اپیدمیولوژی، مدل های اپیدمیولوژیک و نحوه انتقال بیماریها	سخنرانی		دکتر طهرانی
2	اپیدمیولوژی توصیفی	سخنرانی		دکتر طهرانی
3	سنجش در اپیدمیولوژی و اندازه های ابتلا (شیوع، بروز)	سخنرانی و حل مسئله		دکتر طهرانی
4	نظام مراقبت بیماری ها	سخنرانی		دکتر طهرانی
5	اپیدمی و بررسی آن	سخنرانی		دکتر طهرانی
6	اندازه های مرگ و سایر اندازه های سلامت	سخنرانی و حل مسئله		دکتر طهرانی
7	تاریخچه طبیعی بیماری و پیش آگهی	سخنرانی و حل مسئله		دکتر طهرانی
8	مطالعات مقطعی و اکولوژیک	سخنرانی و حل مسئله		دکتر طهرانی
9	مطالعات مورد شاهدهی	سخنرانی و حل مسئله		دکتر طهرانی
10	مطالعات کوهورت	سخنرانی و حل مسئله		دکتر طهرانی
11	مطالعات مداخله ای 1	سخنرانی و حل مسئله		دکتر طهرانی
12	مطالعات مداخله ای 2	سخنرانی و حل مسئله		دکتر طهرانی
13	برآورد خطر (خطر نسبی، نسبت شانس، خطر منتسب)	سخنرانی و حل مسئله		دکتر طهرانی
14	اعتبار و پایایی آزمون های تشخیصی	سخنرانی و حل مسئله		دکتر طهرانی
15	اصول و کاربرد غربالگری	سخنرانی		دکتر طهرانی
16	ارتباط آماری و علیت	سخنرانی		دکتر طهرانی

وظایف و انتظارات از دانشجو:

وظایف عمومی دانشجو و انتظارات در طول دوره نظیر حضور منظم در کلاس درس، انجام تکالیف در موعد مقرر، مطالعه منابع معرفی شده و مشارکت فعال در برنامه های کلاس¹

تکالیف مورد انتظار دانشجو: حل تمرین مطرح شده در طول کلاس
فعالیت های مورد انتظار دانشجو: مشارکت فعال در کلاس و حل تمرین ها

شرایط حضور و غیاب دانشجو: حضور در همه کلاس با مشارکت فعال

روش ارزیابی دانشجو:

- ذکر نوع ارزیابی: امتحان پایان ترم – نگارش پروپوزال
- ارزیابی تکوینی (سازنده/ میان ترم/ کوئیزهای کلاسی)²

¹ وظایف عمومی می توانند در همه انواع دوره های آموزشی اعم از حضوری و مجازی، لحاظ گردند.

- ارزیابی تراکمی (پایانی/پایان ترم)^۱

سهم ارزشیابی هر نوع / روش در نمره نهایی و سهم نمره اساتید دوره

نحوه ارزشیابی و درصد نمره:

☐ آزمون میان ترم 40 درصد نمره	☐ آزمون پایان ترم 60 درصد نمره
☐ انجام تکالیف ----- درصد نمره	☐ شرکت فعال در کلاس ----- درصد نمره
سایر موارد (لطفاً نام ببرید)	

* نکته: ذکر روش ارزیابی دانشجو (شفاهی، کتبی، چهارگزینه ای، درست نادرست، باز پاسخ و غیره)، آزمون های ساختارمند عینی (مانند: OSCE، OSLE و غیره) و یا ارزیابی مبتنی بر محل کار با استفاده از ابزارها (مانند: لاگ بوک، کارپوشه، DOPS) *

* نکته: ذکر سهم ارزشیابی هر روش در نمره نهایی دانشجو (جدول سهم نمره براساس طراحی روش ارزیابی دانشجو)

* نکته: در رویکرد آموزشی مجازی، سهم ارزیابی تکوینی بیش از سهم ارزیابی تراکمی باشد.

نحوه برگزاری آزمون

☐ تشریحی	☐ پاسخ کوتاه	☒ چندگزینه ای	☐ جور کردنی	☐ صحیح- غلط
سایر موارد (لطفاً نام ببرید) -----				

منابع به تفکیک اصلی و پیشنهادی:

منابع شامل کتاب های درسی، نشریه های تخصصی، مقاله ها و نشانی وب سایت های مرتبط می باشد.

1. Gordis Epidemiology. By Gordis L. Saunders; 5th edition, 2019.